

Tips van dierenartsen

Longwormbesmetting, mineralenvoorziening in de zomer, ernstige mastitis in de zomermaanden en koemelk of kunstmelk voor de kalveren. Over deze onderwerpen geven vier dierenartsen tips.

Tip
1

Longworm wordt weleens vergeten

Koeien die nog nooit of langere tijd geen weidegang hebben gehad, hebben geen weerstand (meer) tegen longworm. Als deze dieren voor het eerst de weide (weer) ingaan, kunnen ze besmet raken met longworm, zeker als er vaarzen in het koppel komen die al wel buiten hebben gelopen en de besmetting met zich meebrengen. Ook kan longworm vanuit een aangrenzende weide waar wel wordt geweid 'overschieten' naar een nog schoon weiland. Koeien zonder weerstand

tegen longworm kunnen heel ziek worden door de parasiet. Problemen door longworm ontstaan meestal aan het eind van het weideseizoen. Ik adviseer om jongvee bij opstallen standaard te behandelen tegen longworm. Klinisch kun je niet zien of longworm aanwezig is, en met laboratoriumonderzoek is de parasiet moeilijk aan te tonen. Maar als longworm slechts in lichte mate aanwezig is, kan die al enige schade aan de longen veroorzaken, waardoor de kans op pinkengriepklachten ook groter wordt. Met een kortwerkend middel tegen longworm is

dat te voorkomen. Melkvee hoeft bij opstallen niet standaard te worden behandeld. Als het gaat om koeien die (weer) voor het eerst weidegang hebben gehad, adviseer ik om het hele koppel na het eerste en tweede weideseizoen te behandelen. Een tankmelkabonnement voor worminfecties kan in het eerste jaar behulpzaam zijn om te volgen of er antistoffen tegen longworm worden gevonden. Koeien die toch flink besmet zijn geraakt met longworm, zijn te herkennen aan melkproductiedaling en een droge kuch,

vaak met de tong uit de bek. Als een boer twijfelt over longworm, ga ik weleens lang het kavelpad staan als de koeien naar buiten gelaten worden. Geven vijf van de dertig koeien die passeren zo'n droge kuch, dan weet ik genoeg: longworm. Veel veehouders, zeker in ons werkgebied met zandgrond en droge zomers in de afgelopen jaren, zijn niet bekend met longworm. Daardoor wordt de ziekte weleens vergeten. Wees er wel alert op; dit jaar zou longworm weer meer problemen kunnen geven gezien de nattere weersomstandigheden. Er kan eventueel worden gevaccineerd tegen longworm.

Han ten Brinke, dierenarts, Dierenartsenpraktijk Haaksbergen

Tip
2

Mineralenvoorziening in de zomer: een vicieuze cirkel

Waar een goede mineralenvoorziening bij de koeien altijd al van belang is, wordt dit tijdens de zomerperio-

de altijd nog net wat belangrijker. In de zomer gaan op sommige bedrijven de koeien naar buiten waardoor de verstrekking van mineralen soms een andere aanpak behoeft. Op vrijwel alle bedrijven hebben koeien daarnaast last van hittestress wat een grote invloed heeft op de voeropname en dus ook de mineralenopname.

Droge kuch met tong uit de bek

Door de verandering met weidegang en/of de verminderde voeropname, daalt ook vaak de opname van essentiële mineralen en spoorelementen. Bij een daling vermindert de weerstand en de eetlust van een

koe waardoor die vaak nog minder binnenkrijgt en bovendien een groter risico loopt op diergezondheidsproblemen. Een vicieuze cirkel waar de koe beter niet in terecht kan komen. Zorg bij weidegang dus voor een adequate mineralenvoorziening, bijvoorbeeld door middel van bolussen of ga in de avond/nacht weiden waardoor je overdag de mineralenvoorziening op stal goed kan blijven regelen. Als er een hete periode aankomt, begin dan op tijd met de aanpassingen in het rantsoen om de dieren de tijd te geven om zich erop aan te passen. Voer bicarbonaat bij om verzuring in de

'Nieuwe weiders' hebben geen weerstand tegen longworm.

FOTO: WILBERT BEERLING

pens tegen te gaan, maar let daarbij wel op met broeiremmers in het voer die de werking hiervan deels weer ongedaan kunnen maken.

Neem voor lief dat de productie iets lager is en stuur vooral op voeropname: gebruik brok met meer celwanden en minder snelle koolhydraten, ga vaker kleine hoeveelheden voeren om de voeropname/mineralenopname op peil te houden, zorg dat het voer wat er ligt altijd fris is en dus de opname hoog blijft. Een goede drinkwatervoorziening is essentieel om ook de voeropname op peil te houden.

Dit alles om de koe in haar behoeftes te voorzien en uit die vicieuze cirkel te houden.

Roel Damen, dierenarts, Dierenartsenpraktijk De Meijerij

Tip
3

Ernstige mastitis in de zomermaanden

Veel gevallen van ernstige uierontsteking in de zomermaanden worden veroorzaakt door coliforme bacteriën, zoals *E. coli* en *Klebsiella*. Het beeld is typisch en kent een snel en vaak heftig verloop. De uier, evenals de melk, worden afwijkend, maar daarnaast kan de koe ook ernstig algemeen ziek worden.

Verschillende factoren, zoals de infectie-

druk en weerstand van de koe, zijn van invloed op het al dan niet ontstaan van een uierontsteking. Onder de vochtige en warme omstandigheden in de zomermaanden vermeerdert het aantal bacteriën in de omgeving (onder andere het ligbed) veel sneller. Hierdoor stijgt de infectiedruk ook veel harder.

Om uierinfecties vanuit het ligbed te voorkomen, is het dus zeker in de zomermaanden van belang om aandacht te besteden aan het heel goed droog en schoon houden van de ligboxen. Bij een uitbraak van ernstige klinische mastitis kunnen de boxen het beste helemaal volledig schoongemaakt worden. Alleen zo kan herinfectie vanuit het ligbed voorkomen worden.

Om daarnaast de kans verder te verkleinen dat bacteriën vanuit de ligbox de speen binnendringen, is het van belang dat het slotgat goed dicht is. Bij droogzetten is het dan ook van belang dat de melkproductie voldoende gedaald is en is het sterk aan te raden om de spenen af te sluiten met een teatsealer. Laat de lacterende koeien daarnaast (wanneer mogelijk) 30 minuten na het melken vaststaan, zodat de slotgaten kunnen sluiten. De ligboxhygiëne is des te meer van belang als dit niet mogelijk is, zoals bijvoorbeeld bij robotbedrijven.

Tot slot kan ook hittestress onder andere door verminderde voeropname de weerstand van de koe nadelig beïnvloeden. Probeer de voeropname daarom zo goed mogelijk op peil te houden. Dit kan door de koeien op erg warme dagen binnen te houden, de stal te koelen en een fris, vers

en smakelijk rantsoen (denk ook aan voldoende schoon water) aan te bieden.

Denise van Eekelen, dierenarts, Arts&Dier, Klijndijk

Tip
4

Kalveropfok: koemelk of kunstmelk?

Bij diarreeproblemen bij kalveren adviseer ik de veehouder regelmatig om over te schakelen van koemelk op kunstmelk. Dit betekent niet dat ik tegen het voeren van koemelk ben, kalveren kunnen namelijk hard groeien als ze koemelk te drinken krijgen. Maar de samenstelling van kunstmelk is afgestemd op de behoeftes van het kalf. Dit betekent dat er voldoende vitamines, mineralen en spoorelementen in zitten en dat de vet-eiwitverhouding gericht is op een groei op basis van eiwit. Het is een veilig en constant product dat, indien op de juiste manier verstrekt, zorgt voor een stabiele groei. Welke kunstmelk je kiest is enigszins afhankelijk van je bedrijfsvoering en kan het beste in overleg met je dierenarts of voeradviseur gemaakt worden. Ik adviseer over het algemeen een product met een hoog percentage magere melkpoeder en hoog percentage zuiveleiwit; dit zijn vaak de duurdere melkpoeders. Dit kun je zien als een investering in je bedrijf, omdat een goede start van je nieuwe aanwas zich terugbetaalt in een hogere melkgift en levensproductie. Bij producten met een hoog percentage plantaardige eiwitten zie je in de eerste fase vaker digestieproblemen, daarom zal ik niet snel kiezen voor een goedkope poedermelk.

Wil je je kalveren goed voeren met koemelk, dan zal je op een paar punten moeten letten. Salmonella en paratbc worden makkelijk via de melk overgedragen, vooral jonge kalveren zijn hier gevoelig voor. Spelen deze aandoeningen op je bedrijf, dan kun je dus beter geen koemelk aan je kalveren geven. Zorg voor een constant product, met een niet te hoog vetgehalte. Dit betekent dat je niet melk van wisselende koeien kunt voeren. Geen melk van koeien onder behandeling of in de wachttijd, zogenaamde antibioticamelk is uit den boze. Lage gehalten antibiotica zorgen voor een verstoring van de darmflora. Mineralen en vitamines zitten onvoldoende in koemelk, hierdoor kunnen er tekorten optreden, deze kunnen eventueel worden aangevuld in de melk. \$

Frank Dinnissen, dierenarts, De Herkauwerspraktijk, Oss-Mill

Een goede mineralenvoorziening is in de zomer nog net wat belangrijker.

FOTO: GD

